

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע נוספות**

439

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחַק וְנָקִי וְצַדִּיק אֵל תִּהְרַג כִּי לֹא אֶצְדִּיק רָשָׁע"

קישוטי האמת והצדק

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

על העינים להניאם מהסתה זו, נגד ברק האיציטלית והשפעתו עליהם! ורק **עצה אחת ויחידה; לומר לבעל האיציטלית:** "הלבישהו כמותך או לבוש כמותו!" ואם לא עשה כן **הרי הוא עובר על;**

"מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחַק" נורא למאד! והנה פושט העשיר את איציטליתו או משאיל לבעל דינו איציטלית, כעת הותר לו לדיין לישא וליתן בדין והאמת נר לפניו ושכינה עמו. **ואנו עומדים ותמהים;** היאך פרח ממנו כל משוא הפנים ושוב שווים לפניו? הרי עדיין עומד לעיניו מראה העני בסמרטוטיו מתחת איציטליתו השאולה לו לזמן קט והעשיר באיציטליתו שהיה לבוש בה וילבשנה לאחר גמר הדין, האם נתעשר זה או ירד זה מנכסיו משום כך? וכל זה יודע הדיין יפה מאד.

אבל כך גזרה תורה"ק, תורה היא מן השמים! הוא היוצר הוא הבורא, הודיעך כל זה, לאלפנו בינה מהו כח עפר האדמה! שאף בעל מוח גדול ולב קדוש, יכול כל כפתור מתנוצץ לשחדו ולהפילו ברשתו על ידי הבטה בעלמא עליו **ושוב בהיפך;** אם סר ממנו מראה זה, מיד מתאושש ושב לדעתו וברח ממנו השטן, כי עיניו אינן רואות לפניהם כעת אלא ב' איציטליות או ב' סמרטוטין ושוב אין משוא פנים לאחד יותר מחבירו!

לומדים אנו מכל זה; שהאזהרה האמורה בתורה"ק; "מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחַק", אינה רק משקר גם ועכור **המשך בעמ' 2 <<<**

כשעומדים לפניו העשיר באיציטליתו והעני בסמרטוטיו, **הכריזו חז"ל באזני דיין זה;** אסור לך להתחיל הדין כך, כי הנך מתקרב אל השקר בראותך השנים במלבושיהם ויש חשש שתשא פנים לאותו הלבוש איציטלית ותזכה אותו שלא כדין.

הרי זה מבהיל שצדיק זה על אף ידיעתו ממילא כי הוא עשיר והשני עני וזה אינו משפיע עליו בכלום כנ"ל ועם כל זה מרעישים עליו חז"ל **ומראים לו על;** '**חרב מונחת לו בין ירכותיו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו'** וזועקים אליו הוזהר שלא תרד לבאר שחת, כי עומד אתה על עברי פי שחת! ברח לך מזה ולא תדון אותם כך **שנאמר; "מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחַק"** וכל כך למה? מה כל הרעש הלזזה?

הוי אומר; כי חז"ל ירדו לתוך עומק כוחות נפשו של אדם וגילו מצפוני לבו, שכל אדם יהיה מי שיהיה אף החסיד והקדוש ביותר, אם רק אדם הוא ועיני בשר לו מכיון שרואה לפניו איציטלית וסמרטוטין, לא יועיל לו כל צדקותיו וטהרת לבו ובעל כרחו תרהיב בעיניו האיציטלית בברק יופיה ותסיתהו לישא פנים לבעליה ולהטות הדין!

ולא עוד אלא שאין לדיין קדוש זה שום מזור ותרופה לשרש אחר משוא הפנים, לא בהתעוררות והבנת הלב שלא לישא פנים בדין ולא בהתעמקות בעונש הנורא של הטיית הדין, גם; '**חרב מונחת לו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו'**, כל אלו לא יועילו להשפיע

מה קרוי דבר שקר ועד כמה להתרחק ממנו? **ולכאורה שקר הוא;** האומר דבר שאינו, אבל נראה נא בדברי חז"ל ונבין עד כמה אנו רחוקים מהאמת, שאין אנו יודעים מה הוא שקר וז"ל **הגמרא;** '**מניין לשנים שבאו לדין אחד לבוש סמרטוטין ואחד לובש איציטלית בת מאה מנה, שאומרים לו; "לבוש כמותו או הלבישהו כמותך?" תלמוד לומר; "מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחַק"** ('שבועות' לא). **ופירש"י;** '**לבוש כמותו שלא תגרום לנו לישא לך פנים'**.

היינו; שהדיינים יש להם לומר כן, מפני שיוכל להיות שישאו לו פנים בדין מפני חשיבות איציטליתו נגד השני שלובש סמרטוטים וסתמא בכל דיין אתמר, נמצא שאף דיין מובהק ומומחה כמשה רבינו ובקדושתו וחסידותו מתעטף לדון דין אמת לאמתו שהוא כבריאת שמים וארץ. **'ולעולם יראה דיין עצמו כאילו חרב מונחת לו בין ירכותיו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו'** ('יבמות' קט) **הרי יושב דיין זה באימה ויראה פי; "אַלְקִים נֹצֵץ בְּעֵצַת קֶל"** ('תהלים' פב א) וכל מחשבתו נתונה להוציא פסק דין נכון.

והנה כשבאים לפניו שני בעלי דין אלו ויודע כי בעל האיציטלית עשיר גדול והשני עני ומדוכא המחזר על הפתחים וע"ז **כתוב;** '**לא תגורו מפני איש'** ('דברים' א יז) א"כ ודאי שהכין והכשיר הדיין את עצמו שלא ירגיש הדרת הכבוד ודרך ארץ לזה יותר מזה. **וראה זה פלא;** שלאחרי זאת

הרובץ לפניו ומביא לידי תיעוב, אלא אף עינים קדושות אלו של גדול הדור וצדיק יסוד עולם, אשר כל ימי חייו מיום עמדו על דעתו לא הסתכל מחוץ לד' אמותיו ורק בתורה הק' ישים לבו ופניו, גם עינים אלו שקרניות הן, מסיתות ומדיחות לדיין מובהק וחסיד להטות הדין ולישא פנים לאיזה סמרטוט הנקרא איצטלית.

אכן כל מי שיש לו מח בקדקדו ולבו, יזדעזע מצד אחד ויפחד לנפשו על גודל פחיתותו ועוצם סכנתו ומצד שני יתמלא שמחה גדולה ועצומה ויודה להשי"ת; **'אשר בחר בנו מכל העמים'** (ברכות התורה) להורות לנו הדרך להתרחק מכל סכנת כשלוך וללכת בדרך חיים האמיתיים חיי הנצח עד אין סוף. ('אור יהל' ב' קכד).

"נשחד לא תקח פי השחד ועור פקחים וסלף דברי צדיקים" ('שמות' כג ה).

טעם פסול זה מפורש בתורה; "פי השחד ועור פקחים וסלף דברי צדיקים". ובגמרא; 'מאי טעמא דשוחדא? כיון דקביל ליה שוחדא מיניה איקרבא ליה דעתיה לגביה והוי כגופיה ואין אדם רואה חובה לעצמו. מאי שוחד? שהוא חד' (כתובות' קה). זאת אומרת; שפסול השוחד יסודו בכוח פסיכולוגי הטבוע בנפש האדם, שכאשר הוא מקבל מהבירו איזו טובת הנאה שהיא; מתקרבת דעתו אליו כל כך עד; 'שהנותן והמקבל נעשים לב אחד' (רש"י שם). עין שכלו של המקבל לוקה בעוורון ואי אפשר לה לראות שום חובה לנותן, כח השיפוט שבו מתבלבל ודבריו יוצאים מסולפים.

לכאורה; חושבים שהדברים אמורים באנשים רגילים, אולם מדברי חז"ל אנו למדים שזה פוגם גם בגדולי עולם ואין איש אשר יכול לומר שהוא נקי מזה נציין דוגמאות אחדות, בין המצוות שנצטוו בהם בני ישראל בכניסתן לארץ, ישנה מצוה למנות להם מלך, הרמב"ם מפרט כל הסגולות הדרושות למלך בישראל והתנהגות העליונה שחייב בה.

והנה נקבעה הלכה; 'אין מושיבין מלך בסנהדרין', פסול הוא להיות דיין בעיבור שנה מפני שהוא נוגע בדבר ונוגע פסול לדין ומהי הנגיעה שבשבילה הוא פסול? **'משום אפסניא'** ('סנהדרין' יח); **'המלך מחלק ממון לחיילותיו כך וכך לשנה, נוח שיהיה לו כל השנים מעוברות'** (רש"י שם). או; **'מפני חיילותיו ומלחמותיו שמא דעתו נוטה בשבילן לעבר'** (רמב"ם 'קידוש החודש' ד יא) והוא נוטל המס בשנה ומפזר להם חודש בחודש ואם יסיפו חודש צריך ליתן משלו לפיכך דוחה את העיבור.

מעתה צא ולמד עמוד והסתכל כוחות נפש האדם ומדותיו עד כמה הם מגיעים; מלך ישראל שהועמד על ידי סנהדרין של שבעים ואחד אנשים, חכמים ונבונים מופלגים בחכמת התורה ובעלי דעה מרובה, בהסכמת הנביא או בהסכמת מלך מלכי המלכים בכבודו ובעצמו כביכול, שהנהו ירא שמים באמת, בעל מדות טובות וענוה יתרה ומרוחק מכל הנאות העולם המסירות לבו מתורת ה', ספר תורה פתוח לפניו תמיד ואינו מסיח דעתו אף רגע מכל הכתוב בו ומן המחשבה שלבו הוא לב כל ישראל ואחריות כל העם כולו עליו.

איש כזה פסול לדין עיבור השנים, מפני שהוא חשוד לעוות הדין. ולמה יעוות את הדין? משום שעל ידי זה ריוח חודש אחד ממשכורת חיילותיו. והלכה זאת הרי קבועה לדורות עולם, מבלי שימצא אף מלך אחד שיוכל לעמוד לפני כח הנטיה הזאת ולהוציא את עצמו מן הפסול הזה, אמור מעתה; שכוחות נפש האדם ומדותיו כל כך חזקים וקשים עד שאין כל כח בעולם שיעמוד נגדם ואין כל עצה אחרת רק להתרחק מכל נגיעה והשפעה שלהם, גילוי יותר עמוק ומפליא בטיב תכונת כוחות נפש האדם, יוצא לנו מדברי תורתנו הקדושה ודברי חז"ל.

מלבד זה ששבט הכהנים בכללו נתקדש בקדושה מיוחדת ומצוות עשה היא; **'להבדיל הכהנים ולקדשם שנאמר; 'נקדשתו''** ('ויקרא' כא ח) ('כלי המקדש' ד א) יש לכהן גדול שהוא ראש לכל הכהנים חשיבות מיוחדת בזה, שאינו מחוייב לעמוד לפני המלך, אלא המלך עומד לפני כהן גדול מעלות יתרות צריכות להמצא בכהן גדול, צריך הוא להיות בעל רוח הקודש והשכינה שורה עליו. **'וכל כהן שאינו מדבר ברוח הקודש ושכינה שורה עליו אין שואלין בו'** ('יומא' עג: רמב"ם 'כלי מקדש' י) וגם מסתלק מן הכהונה הגדולה.

והנה גם הכהן הגדול זה האיש הקדוש מרחם אמו ושכינה מדברת מתוך גרונו, האיש אשר גם המלך צריך לעמוד לפניו ויש בו מעלות יתרות על מלכי יהודה, גם הכהן הגדול הזה אין מושיבין אותו בעיבור השנה מפני הנגיעה ומהי הנגיעה? לא נגיעת משכורת של חודש לחיילות של מלך, אלא נגיעה עצמית פעוטה; **'משום צינה'** ('סנהדרין' יח) כלומר; **'שמא לא תהא דעתו נוטה לעבר השנה, כדי שלא יבוא תשרי בימי הקור והוא טובל בכל יום הכפורים חמש טבילות'** (רמב"ם 'קידוש' ד יא וראה רש"י 'סנהדרין' שם). **'היו מחממין לו קומקום של חמין ביוה"כ, משום קרירות הרצפה שכל**

היום היה עומד יחף' (תוס' שם) הרי הקור לא גדול כל כך בארץ ישראל אף בחודש מרחשוון ובכל זאת יש חשש שגם הנגיעה הפעוטה הזאת תעוור את עיני הכהן הגדול ותטה את דעתו לעשות הפך האמת, לבלי לעבר השנה אף במקום שיש צורך בזה, אמור מעתה שאין עצה ואין תבונה נגד הנגיעה וכי כל אדם אף החכם והצדיק ביותר, אי אפשר לו להשתחרר מעוורון השכל וסילוף האמת אם נוגע בדבר.

והנה באו בגמרא שתי עובדות שאירעו אצל שנים מגדולי התנאים, אשר הביאו אותם לידי הכרה ברורה שחששות אלו אינם רק חששות מדומים ופחד שוא, אלא מציאות חיה וקיימת ואלו הן העובדות; **'רבי ישמעאל ברבי יוסי היה רגיל אריסיה דהוה מייתי ליה כל מעלי שבתא כנתא דפירי, יומא חד אייתי ליה בה' בשבתא, אמר ליה: 'מאי שנא האידינא?' אמר ליה: 'דינא אית לי אמיא אגב אורחא אייתי ליה למר', לא קביל מיניה. אמר ליה: 'פסלנא לך לדינא', אותיב זוגא דרבנן וקדיינין ליה, בהדי דקאזיל ואתי אמר: 'אי בעי טעין הכי', אמר: 'תיפח נפשם של מקבלי שוחד ומה אני שלא נטלתי ואם נטלתי שלי נטלתי כך, מקבלי שוחד על אחת כמה וכמה'.**

'רבי ישמעאל בן אלישע אייתי ליה ההוא גברא ראשית הגז, אמר ליה: 'מהיכא את?' אמר ליה: 'מדוך פלך'. 'ומהתם להכא לא הוה כהן למיתבא ליה?' א"ל: 'דינא אית לי ואמינא אגב אורחא אייתי ליה למר'. א"ל: 'פסלינא לך לדינא', לא קביל מיניה. אותיב ליה זוגא דרבנן וקדייני ליה, בהדי דקאזיל ואתי אמר: 'אי בעי טעין הכי ואי בעי טעין הכי', אמר: 'תיפח נפשם של מקבלי שוחד ומה אני שלא נטלתי ואם נטלתי שלי נטלתי כך, מקבל שוחד עאכו"כ' (כתובות' קה).

הנה לפנינו שנים מגדולי התנאים ואחד מהם ר' ישמעאל בן אלישע, זה האיש אשר בו נתנו התנאים הרוגי מלכות את עיניהם לעלות למרום לשאול אם יצאה הגזירה מאת ה', תנאים אלה בחנו את הדבר על ידי עובדות שאירעו להם בעצמם ומתוך בחינה באו לידי הכרה שאם לא היו בורחים מן הנגיעה היו נכשלים והכריזו ומה אנן כך מקבלי שוחד על אחת כמה וכמה! אפשר לו לאדם להגיע למדרגה רמה עד כדי לעלות לשמים ולשמוע מפי המלאכים מה שעשו מאחורי הפרגוד ואי אפשר לו להנצל מהטיית דין וסילוף משפט במקום שהוא נוגע אף נגיעה קטנה. מדברי חז"ל אלה הנוקבים ויורדים

גנזי המלך דברים הטעונים גיזה גנזי המלך דברים הטעונים גיזה

המוכיחים את צדקה, מבלי שבעליה ידע וירגיש כלל ששרוי הוא בטעות שהטעתו דעתו המשוחדת, בטוח הוא בנפשו שהולך הנהו בדרך האמת ואינו יודע שנפל בפח אשר הדעה המשוחדת פרשה לרגליו ('אור הצפון' ב). ■

הדעה המשוחדת פועלת באדם שלא מידיעתו ושלא מדעתו ומלבד זה שהיא מעוותת את עיני השכל של האיש המשוחד, עד שאינן רואות את השקר והזיוף שבקרבה, עוד מתקשטת היא בקישוטי האמת והצדק ויוצרת חבילות חבילות של נימוקים וראיות

עד עמקי כוחות נפש האדם ומטילים פחד נורא על כל איש האוהב את האמת וירא מפני סילוף הצדק, **אנו רואים**; עד כמה אין לשום אדם בעולם כל מפלט ואפשרות של השתחררות משליטת השפעת השוחד וכי ענין זה אינו שייך רק לדיינים בלבד, אלא לכוה השיפוט של כל אדם ואדם באשר הוא.

קץ השקר וצמיחת האמת

(השקר שאותיותיו קרובות) ויבוא הקץ על עולם השקר שהיה מתעתע כל הימים את הבריות בקסמי שוא.
אל הרבי מבריסק זצ"ל הגיע אדם ושאלו: "נאמר בפסוק; "אַמֶּת מֵאֲרֶץ תִּצְמַח" (תהלים' פה יב) ואם האמת צומחת וגדלה באדמה בשפע כזה, מפני מה האמת בעולם מועטה כל כך?" השיב לו הרבי מבריסק: "משום שאין הבריות רוצים להתכופף כדי לקבלה".
הרבי מגור היה אומר: "אַמֶּת מֵאֲרֶץ תִּצְמַח" (שם) אבל שום דבר אינו צומח אם אין זורעים אותו תחילה באדמה. זרע האמת הוא; השקר, כשקוברים את השקר באדמה, צומחת ועולה האמת". ■

הא-ב. **לעומת זאת**; אותיות המילה 'שקר' הן סמוכות וקרובות אחת לרעותה בסדר הא-ב. ההסבר לכך הוא; שבזמן הזה השקר הוא קרוב ומצוי וכל העולם כולו אחוז בזרועות השקר ואילו האמת לצערנו רחוקה וכל זה כי מטבע הדברים מעדיף אדם להלך בדרך הקלה והסלולה ששכרה הגשמי בצידה מאשר לחפש לו דרך קשה בעמל וביגיעה שאין הנאה מידית מזומנת לו על כך. **לכן באים חז"ל ומבשרים לנו**; שלעתיד לבוא כשיופיע אליהו הנביא ויבשר על הגאולה השלמה של עם ישראל, יתקרב; **'המרוחקין'** (האמת שאותיותיה מרוחקות) ויהיה זה עולם של אמת. **ולעומת זאת ירחקו; 'המקורבין'**

"מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחֶק" (שמות' כג ז)
"מְדַבֵּר שֶׁקֶר", **מדיבור אחד של שקר שאתה מדבר; "תִּרְחֶק"**, **מתרחק אתה מהשני" ככתוב; "דַּבֵּר שֶׁקֶרִים לֹא יִכּוֹן לְגֵד עֵינַי" (תהלים' קא).** (הרה"ק רבי זושא מאניפולי זיע"א)
שנו רבותנו; 'אין אליהו בא... אלא לרחק המקורבין בזרוע ולקרוב המרוחקין בזרוע' (עדות' ח ז)
מובא בשם האדמו"ר רבי אברהם יששכר בעל 'חסד לאברהם'; כידוע אותיות המילה 'אמת' מרוחקות זו מזו **מרחק רב**; האות א' בתחילת א-ב. האות מ' באמצע ואילו האות ת' היא בסוף אותיות

רוצחי נפשות

"כָּל אֲלֶמְנָה נִתּוּם לֹא תִעֲנֶנּוּ" (שמות' כב כא) שיש עליו מיתה בידי שמים אין אתה חושש"!? וכן אמר לרביעי ולחמישי... הקהל הנדהם נבהל מפניו של ר' ישראל ולא יכלו לענות אותו. פתאום קפץ ר' ישראל ממקומו כאילו הכישו נחש ותוך זעקה מרה שאסור להמצא בחברת פריצים עזב בבהלה את הבית ובאמצע יום השבת יצא את העיר. השמועה עברה מבית לבית ומהומה רבה נפלה בעירה, נזיפתו הצורבת של רבי ישראל גאון וצדיק הדור ובריותו מהעירה עלבה בהם עלבון נוקב ויורד עד תהום הנפש, גם ראשי הקהל האחראים לדבר הכירו בעונם ולא ראו דרך אחרת לפניהם כי אם לשחרר את הילד ולפיס את רבי ישראל. אולם לא נמצא איש בכל העירה שהיה לו העזו ללכת בשליחות זו להסתכל בפני ר' ישראל, עד שר' אליהו מקרטינגה שהיה באותו מעמד קיבל עליו את התפקיד הזה ואחרי חיפושים רבים מצא את ר' ישראל תועה בין ההרים שבתחומי העירה שקוע במחשבות נוגות. ואחרי שגילה לו ר' אליהו ששחררו את הילד הנחטף נאות ר' ישראל לשוב לעירה. ('בני ציון') ■

לרבי ישראל לבוא ל'סלנט' לביקור לשבת. אותה אלמנה בראותה לפניו איש נשוא פנים נפלה לרגליו והתחננה שיציל את ילדה. ר' ישראל הקשיב לסיפור דבריה הרגיעה ובקשה לבוא אליו לאחר שבת. בליל שבת ובשבת בבוקר הלך ר' ישראל להתפלל ולא סיפר לאיש מאומה בענין זה. לאחר תפילת שחרית באו נכבדי המקום לאכסניו של ר' ישראל לקידוש, לאחר שקדשו על היין **קם לפתע ר' ישראל ממקומו בקצף רב והחל לנזוף במסובים על השערוריה במעשה החטיפה ולכנותם בשמות גנאי**; רוצחים גונבי נפשות... בהיותו מכיר את ראשי הקהל פנה אל כל אחד מהם באופן אישי. **לאחד אמר: "הרי צדיק אתה וקושר מטפחתך על הצואר בשבת כדי לא להוציא מרשות אפילו במקום שיש עירוב ואילו לעבור על הפסוק: "וְגִבּוֹת אִישׁ וּמְכָרוֹ... מוֹת יוֹמֵת" לא אכפת לך"!? לשני אמר: "הרי אתה מחזר אחרי הידור מצוה ומדקדק בקלה כבחמורה ואילו למסור נפש מישראל מותר לך"!? לשלישי אמר: "הרי אתה מדקדק במצה שמורה ובאתרוג מהודר ואילו לעבור על לאו;**

"וְגִבּוֹת אִישׁ וּמְכָרוֹ... מוֹת יוֹמֵת" (שמות' כא טז)
בזמן שלטון ניקולאי הראשון על כסא המלוכה ברוסיה יצאה פקודת 'הרקטורים' האכזרית הידועה; לחטוף את ילדי ישראל ולמוסרם למלכות לשם עבודת צבא ממושכת. והנה נפל הגורל הזה לתת ילד לצבא בחלקה של העירה סלנט מקום מושבו של ר' ישראל. אולם ראשי הקהל מפחד מעשירי המקום התחילו לפזול לעבר משכנות העניים והדלים שאין להם מגן ומושיע. לרוע המזל נקלעה אז לעירה סלנט אלמנה עניה שהיתה מחזרת על הפתחים ומנגנת בתבת גנינה בלוית יתומה הקטן שהיה מאסף את הפרוטות שהיו היהודים הרחמנים זורקים לו. **ראשי הקהל שראו מסכנה זו שמחו על כך;** מיד חטפו את הילד מידי אמו שינו את שמו לשם אחד מילדי המקום ורשמו אותו לעבודת הצבא לשם מילוי חובתם למלכות. זעקות האלמנה הגיעו עד השמים, דעתה נטרפה עליה, התרוצצה מבית לבית דפקה על דלתות גבאי העיר ואיש לא שם לב אליה. באותו זמן הזדמן

"אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלקים..."

לרופא מומחה ולקחת תרופות על פי עצתו. אם הוא לא נרפא; 'נורא תהילות', יאמר פרקי תהילים בכונה רבה לקל נורא עלילות. ואם הדבר לא הועיל והמצב הולך ונעשה רע יותר ויותר; 'אדון הנפלאות', אסור לו לחולה להתיאש אלא יצפה לנס מבעל הנסים והנפלאות. ('בני ציון')

'מעשה ברבי ישמעאל ורבי עקיבא שהיו מהלכין בחוצות ירושלים והיה עמהם אדם אחד, פגע בהם אדם חולה אמר להם: 'רבותי, אמרו לי במה אתרפא?' אמרו לו: 'עשה כך וכך עד שתתרפא'. אמר להם: 'ומי הכה אותי?' אמרו לו: 'הקדוש ברוך הוא'. אמר להם: 'ואתם הכנסתם עצמכם בדבר שאינו שלכם, הוא הכה ואתם מרפאים אינכם עוברים על רצונו'! אמרו לו: "מה מלאכתך?" אמר להם: "עובד אדמה אני והרי המגל בידני". אמרו לו: "מי ברא את הכרם?" אמר להם: "הקדוש ברוך הוא". אמרו לו: "ואתה מכניס עצמך בדבר שאינו שלך, הוא ברא אותו ואתה קוצץ פירותיו ממנו"!? אמר להם: "אין אתם רואים המגל שבידי, אילו לא אני יוצא וחורשו ומכסהו ומזבלו ומנכשו לא העלה מאומה". אמרו לו: "שוטה שבעולם, ממלאכתך לא שמעת מה שכתוב; **'אָנוֹשׁ פְּחָצִיר וְמִיּוֹ (תהלים' קג) כשם שהעץ אם אינו מנכש ומזבל ונחרש אינו עולה ואם עלה ולא שתה מים ולא נזבל אינו חי והוא מת, כך הגוף; הזבל הוא הסם ומיני רפואה ואיש אדמה הוא הרופא'. אמר להם: 'בבקשה מכם אל תענישוני'.** ('מדרש' 'תמורה' ב) 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' ('תענית' כט).

שואל ה'מאור עינים'; הלא עיקר הנס של פורים היה בי"ד ובט"ו באדר א"כ מדוע מתחילים בשמחה מתחילת החודש? **אלא;** ששם חודש אדר מרמז על תוכנו (כמו שניסן מרמז על שנעשו ניסים לאבותנו בחודש זה). ולמה נקרא חודש אדר? מפני שבחודש זה א' דר, א'לופו של עולם, הקדוש ברוך הוא, דר (גר) איתנו בעולם הזה (מכיון שקיבלו ישראל את התורה מאהבה וגם נולד בו משה רבנו שהוריד את השכינה

רפאל דוד את הרב אברמסקי: "מה הענין לערוך את שולחן השבת כבר בבוקר? האם יש איזה קפידא בדבר?" השיבו הרב אברמסקי: "אספר לך מעשה שהיה; פעם חלה חמי זקני הרידב"ז זצ"ל רבה של סלוצק, מצבו החמיר והיה קשה עד מאד. כששכב ממש על ערש דוי ישבתי לידו ולפתע ראיתיו פונה אל הקיר ומדבר מקירות ליבו וכך אמר: "רבנו של עולם. אני לומד את תורתך, עשיתי חיבור שלם על ה'ירושלמי'. האם תרצה שאכתוב גם על ה'בבלי' שכל כך הרבה פירושים נכתבו עליו?" בתוך דבריו נשתתק פתאום וכעבור זמן מה התעורר מחומו ומיד קרא לרבנית ואמר לה: "אני מבקש ממך, בכל יום ישישי בערב שבת מיד כשאני שב מתפילת שחרית תערכי את השולחן לכבוד שבת המלכה. וכל כך למה? כיון שנתבשרתי שבכך תלויה רפואתי". וכך אכן היה שבעבור זמן קצר חומו ירד ונתרפא לגמרי מחלתו", **סיים הרב אברמסקי:** "מאותה שעה קיבלתי על עצמי ג"כ מנהג טוב זה לערוך את שולחן השבת כבר בבוקר כמו שקיבל על עצמו חמי הרידב"ז זצ"ל".

פעם אחת הסבה חבורת חסידים בשמחה של מצוה בשבת של פרשת משפטים. לאחר שהמסובים שתו 'לחיים' והטיבו ליבם ביי"ש ובמיני מאפה פתח אחד החסידים ואמר: "הרי כולנו מאמינים ובוטחים בכל עת בה' יתברך שיושיענו מכל צרה ובכל זאת כשפוקדת אותנו חלילה מחלה כלשהי מאבדים אנו את עשתונותנו וממהרים לפנות לרופא בשר ודם". קרא כנגד הדובר חסיד זקן: "על מה אתה תמה כל כך? כלום לא אמרו חז"ל; **'נרפא נרפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות'?** ('ברכות' ס). התערב בשיחה חסיד אורח ואמר: "מעולם לא הייתי פוסק הלכות אך בענין זה שמעתי מרבותי מדרש נאה שראוי להשיעו כאן; בברכת 'יוצר המאורות' שאנו אומרים בכל בוקר בתפילת שחרית **כתוב; 'בורא רפואות, נורא תהילות אדון הנפלאות'**. הרי לכם דברים ברורים ומפורשים כיצד צריך יהודי לנהוג כשפוקדת אותו חלילה מחלה מעיקה, בתחילה; **'בורא רפואות'** עליו לפנות

"אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלקים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו" ('שמות' כב ז)

מסופר על הרב מרדכי בנעט זיע"א; שפעם נקרא לשמש כסנדק בברית מילה והנה לאחר הברית בא אליו אבי הבן ואמר לו שהחליט ללכת לביתו להביא לסעודת הברית את פמוטי הכסף שברשותו (כדי לפאר את סעודת הברית) ואולם כאשר הגיע לביתו (שבו הוא גר בשכירות) הבחין שפמוטי הכסף נגנבו ממנו. והנה המשכיר של אותה דירה שהיה במקום נגש אל הרב מרדכי בנעט ואמר לו ספק ברצינות ספק בבדיחותא: "הלא בודאי ראיתם היום בברית את אליהו הנביא אם כך תשאלו אותו מי הוא הגנב?! הרכינן הרב מרדכי בנעט את ראשו על ידיו כמה רגעים ואחר לחש לבעל הברית: "הנה שאלתי את אליהו הנביא והוא הראה לי על בעל הבית שהוא גנב את פמוטי הכסף ורמז לי זאת בפסוק; **'אם לא ימצא הגנב ונקרב, ר'ת; אליהו וכתוב מיד לאחר מכן; 'פעל הבית' דהיינו; אליהו אומר שבעל הבית הוא הגנב'. ואכן בדקו וחקרו ונמצא שאכן בעל הבית הלך בשעת הברית כשהשוחר מל את בנו ונכנס לביתו וגנב משם את הפמוטים ונתקים בו הכתוב: **'בור פכה ויפקרוהו ויפל פשחת ופעל'** (תהלים' ז טז) ('בני ציון')**

"רק שבתו יתן נרפא נרפא" ('שמות' כא יט)

על פסוק זה היה אומר האדמו"ר רבי ברוך מרדכי מקוידנוב: "במילה; **'שבתו'** מרמז הכתוב לשמירת השבת כראוי. **'רק שבתו יתן'**, אם האדם יתן לה' שבתו, יזהר באיסורי שבת ובמצות השבת **התוצאה תהא; 'נרפא נרפא'**, הקב"ה יגמול לו כמעשיו וירפא אותו מכל נגע ומחלה. בספר **'מעלות השבת' מספר רבי רפאל דוד אורבך זצ"ל;** שפעם נכנס לביתו של מרן רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל ביום שישי בבוקר וראה שהבית כבר ערוך לכבוד השבת במפה פרוסה על השולחן, בחלות, ביין ובפמוטות מוכנים להדלקה. שאל רבי

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

לארץ). וא"כ אין שמחה גדולה מזו, לכן; **'משנכנס אדר'**, כשאלופו של עולם דר ומשרה שכירתו איתנו אז בודאי; **'מרבין בשמחה'**, השמחה גדולה ויש להרבות בה מיד כשנכנס החודש. (**'אורה של תורה'**)

"פֶּלַל אֶלְמָנָה וְיָתוּם לֹא תַעֲנוּן"
(שמות' כב כא)

'אם אחד יענה ואין עוזר, העונש על כולם' (אבן עזרא). נאמר בלשון רבים; כדי להזהיר לא רק את המענים אלמנה ויתום בפועל אלא גם את העומדים מן הצד ושותקים על הדבר. כי כל הרואה אדם שהוא מענה יתום ואלמנה ולא יעזרם גם הוא יחשב מענה.

"וְהִגִּישׁוּ אֲדָנָיו... אֶל הַדָּלָת או אֶל הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדָנָיו אֶת אֲזָנוֹ בַּמַּרְצֵעַ"
(שמות' כא ו)

שואלים חז"ל; **'מה ראתה און להרצע מכל שאר האברים שבגוף? אמר רבן יוחנן בן זכאי: "און זאת ששמעה על הר סיני; "לא תגנוב" והלך אדם וגנוב, תרצע"'** (רש"י). **אומר האדמו"ר רבי אברהם מרדכי מגור זצ"ל;** לא מקרה הוא שהאון לא קלטה כראוי את הצו האלוהי; **"לא תגנוב"** (שמות' כ ג). הדעת נותנת שאון זאת שמעה הרבה דברי ליצנות וניבול פה וכידוע; **'ליצנות אחת דוחה מאה**

תוכחות' (אמונה ובטחון' ג). משום כך ציורה התורה שאיש זה ירצע באלית אוזנו שכן אמרו חכמים; שאלית האוזן נבראה כדי לכופף אותה לפני האוזן ולהמנע בכך משמיעת דברים אסורים, הרי איש זה שלא נהג כן באלית אוזנו לכן תרצע.

"מְכַשְׁפָּה לֹא תִהְיֶה" (שמות' כב יז)

בספר **'אבותינו ספרו לנו' על זמירות שבת מביא;** מעשה בתלמיד חכם שהיה שוקד בכל ימות השבוע על התורה ועבודת ה'. **אמר לנפשו:** "כל העם עושה מלאכה ששה ימים ונכרת שביתתו בשבת. ואני הן בכל ימות השבוע עוסק בתורה בבחינת; **'תלמידי חכמים איקרו שבת'** ('זוה"ק' צו') ובמה יודע לגבי ענין השבת? **לפיכך;** נוהג היה להצית סיגריה ולעשנה בדרכו לבית הכנסת לתפילת מנחה בערב שבת ומכבה את הסיגריה לפני בית הכנסת כאות לקבלת השביתה ממלאכה. ערב שבת אחד בעמדו ליד בית הכנסת והסיגריה הבושרת בידו ראהו ערבי הנוהג בחמור עמוס לעיפה ומתנהל בכבודות וביקש להתקלס ביהודי ופנה אל החמור: "הי, יהודי זרו עצמך הלא תדע שהשבת מתקרבת". חרה לחכם על ההתקלסות וכשהחמור עבר לידו שמט את הסיגריה הבושרת לתוך אוזנו הארוכה, מיד ניתר החמור הכווי כדי לשמוט את הסיגריה הלוהטת ובקפיצתו שבר את כל הכלים שעל גביו. **תבע הגוי את החכם לדין ואמר לקאדי:** "כשעברתי עם החמור לידו, גחן ולחש באוזנו ובכשפיו גרם

לחמור לדלג ולשבור את הכלים". פנה הקאדי אל החכם: "מה לחשת באוזנו של החמור?" **ענה החכם:** "לא לחשתי שמות והשבעות ואסור לנו לעסוק בכשפים, מעשה שהיה כך היה; כשהתקרב אלי, התנהל החמור בכבודות, פנה אליו לזרוז ואמר לו: "היה יהודי השבת מתקרבת זרו צעדיך", כך אמרת הלא כן?" **"אכן", אישר הנכרי, נכלם:** "אבל אין זה מצדיק שבירת כל כלי". **"וכי אני שברתיים?" מחה החכם:** "גחנתי ולחשתי לחמור: "אם יהודי אתה, דע שהשבת כבר נכנסת ואסור לשאת משא", נבהל החמור ושמט משאו". נהנה הקאדי ופטרו לשלום.

"נְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר" (שמות' כא לג)

כתב הגאון רבי אברהם הכהן זצ"ל **ל מגבאס שבתוניסיה;** אדם אחד בא לפני רב להבחין ולקבל ממנו סמיכה לרבנות, בחנו הרב ומצאו כלי ריק, ידיעותיו שטחיות ורדודות ואינו ראוי לפסוק הלכות והשיב פניו ריקם. **אמר הלה:** "אבל אלו הם פני הדור, הכל שטחי ורדוד וכבר נאמר; **'יפתח בדורו כשמואל בדורו'**" ('ראש השנה' כה:). **ענהו הרב:** "תשובתך בפרשת משפטים". פשפש הלה ולא מצא. **אמר לו הרב:** "הן מקרא מפורש הוא; **'נכי יפתח איש בור'**" (שמות' כא לג) **כלומר;** כלום יעלה על דעתך שיפתח היה באמת בור ועם הארץ? ודאי שלא. תלמיד חכם היה אלא שלא הגיע למדרגתו של שמואל הרמתי שהיה שקול כמשה ואהרן, אבל מי שאינו יודע הרי אינו יודע ומאומה לא יהפכו לרב מלבד הלימוד". ■

אין הולכין אחר הרוב

רש"י והרא"מ כוונת הספרי הרי הוא נגד הגמרא דידן ונגד הירושלמי. וכיון דגם רבינו השמיטו להספרי הזה לכן אנו אין לנו רק את המבואר לנו בפירוש בשני התלמודים בבלי וירושלמי וכל הוראה אשר נראה בעליל כי הוא היפך וסותר דברי תורה וכמו אכילת חלב והריגת דם נקי וכדומה, יהיו המורים מי שיהיה אל תאבה ואל תשמע להם וכמבואר בהדיא בירושלמי וגם בגמרא דידן; דאם טעה והיה סבור דחייב לשמוע להם ואכל חלב עפ"י הוראתם דחייב חטאת קבוע כמו על כל אכילת איסור בשוגג. ('יד המלך' על הרמב"ם 'ממרים' א) ■

ידע דקטעו ואמרו על שמאל שהיא ימין ולא כהברייתא שהבאתי לעיל דקתני; **'יכול אם יאמרו...!?' די"ל;** דהא דאמרו בספרי; **'אפילו מראין בעיניך על שמאל שהוא ימין'**, הכי פירושו; אפילו תחשוב בלבך על פי שקול הדעת שטעו בדין ואמרו על שמאל שהיא ימין, אבל לא שהוא יודע בודאי שטעו בדין. וכן דייק הלשון; **'אפילו מראים בעיניך...'** והא דקתני בברייתא שהבאתי לעיל; **'יכול אם יאמרו לך...'** היינו; שידע בודאי שטעו בדין להתיר את האסור. ('באר שבע' 'הוריות' ב:)

'דבר זה הוא ברור דכפי מה שהבין

"לְנִטָּת אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטָּת" (שמות' כג ב)

רק בדבר שאינו ברור העלול לנשות לצד זה או לצד אחר; **"לְנִטָּת"**, יש להטות אחר הרוב. אבל בדבר ברור הנעלה מכל ספק אינו כפוף להכרעת הרוב. (**'חתם סופר'**) **'ואין להקשות;** דהא תניא בספרי; **"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל"**, אפילו מראין בעיניך על שמאל שהיא ימין ועל ימין שהיא שמאל שמע להם' (שופטים' יא). **אם כן משמע;** שמצוה לשמוע דברי חכמים אפילו אם

"כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"

הבן האמיתי והבן המאומץ

משל; היה אדם שהיו לו חמשה ילדים ואחד הילדים היה ילד חולני (מוגבל) שעבר הרבה טיפולים. כשהיה אדם זה נפגש עם חבריו ומכריו והיה מספר על ילדיו היה אומר שאת ארבעת ילדיו הוא מגדל במסירות נפש גדולה ועל הילד החולני לא היה מתאר יותר מדאי... הכל היו תמיהין; והרי אדם זה עושה מסירות נפש גדולה יותר עבור בנו החולני, מדוע תמיד מזכיר את הארבעה שמוסר נפשו יותר?? עד שנתברר הדבר; לאדם זה היה חבר טוב שנפטר בתאונת דרכים והשאיר 4 ילדים, אדם זה לקחם וגידלם בביתו. והילד החמישי זהו בנו האמיתי, לכן מה שעשה בשביל ילדו הוא הרגיש שעושה זאת בשביל עצמו, לעומת זאת ה-4 ילדים, כל מה שעשה הרגיש שעושה זאת במסירות נפש כי לא היה לו שייכות כמו שעשה זאת לעצמו.

מביא ר' שלום עוד דוגמא: אם נאמר לאדם שיפתח את פיו ויסגור כאילו הוא אוכל ולועס או אדם שאין לו חוש הטעם ואוכל, בשבילו זה הרי צער ועוגמת נפש גדולה, משא"כ אדם שאוכל ויש לו חוש טעם בשביל זה הנאה גדולה מאוד.

אומר ר' שלום; שזה החילוק ג"כ בין אדם שלומד את התורה שבע"פ שהיא חושך גדול. יש כאלו שמרגישים שהם לומדים בשביל הקב"ה ומקיימים מצוות, אך כל זה הם עושים 'בשביל הקב"ה' והם לא מרגישים מה זה עושה בשביל עצמם, בשבילם הלימוד הוא כמו 'בן מאומץ' והם לא נקראים 'עובדים מאהבה' והם מקבלים את שכרם כאן בעוה"ז; "נְנַתִּי מִטֵּר אֲרַצְכֶם בְּעֵתוֹ...". משא"כ אדם שלומד תורה שבע"פ ומקיים מצוות, אך יודע ומבין שהוא לא עושה רק בשביל הקב"ה אלא הוא עושה טובה עצומה וגדולה לעצמו הוא זוכה ל; "אִוֵּר גְּדוֹל" בעוה"ז (שגנוז בתוך התורה) ומתן שכרו האמיתי אינו רק בעוה"ז אלא לעוה"ב, אצל אדם כזה התורה אכן נקראת 'בנו האמיתי' ובשבילו הוא עושה הכל אך הוא לא מרגיש שהוא מקריב או עושה מסירות נפש.

אך יש אנשים שאצלם האמת מעוותת; כשרואים אדם שמוסר נפשו עבור בנו או אדם שמשחק עם בנו ויורד לרצפה וזוחל ומתרגש מכל דבר שהילד עושה, או שלא מסתפק ששלח את בנו

להיפך, מי שלא מאמין כך ולא מקדים 'נעשה' ל'נשמע' הוא בוגד?

אומר ר' שלום שצריך להבין קודם מהו; 'כדרך העושים מאהבה', במדרש תנחומא כתוב; על תורה שבעל פה שהיא קשה ללמוד ויש בה צער גדול שהיא משולה לחושך שנאמר: "הָעַם הַהֲלֹכִים בַּחֹשֶׁךְ כְּאוֹר גְּדוֹל" ('ישעיה' ט א) אלו בעלי תלמוד שראו אור גדול ואין לומד אותה אלא מי שאוהב את הקב"ה בכל ליבו ובכל נפשו ובכל מאודו שנאמר: "וְאֵהָבָתָּם..." ('דברים' ו ה) 'ומנין שאין אהבה זו אלא לשון תלמוד? דכתיב אחריו: "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה... עַל לְבָבָךְ" ואיזהו תלמוד שעל הלב? הוי אומר; "וְנִשְׁנַתֶּם לְבָבְךָ", זו תלמוד שצריך שינון, ללמדך; שפרשה ראשונה בקריאת שמע אין בה פירוש מתן שכרה בעולם הזה, כמו שכתוב בפרשה שניה; "וְהָיָה אִם שָׁמַעְתָּ תִּשְׁמָעוּ... נְנַתִּי מִטֵּר אֲרַצְכֶם..." ('דברים' יא ג) זה מתן שכרם של עוסקי מצוות, שאין עוסקים בתלמוד. ובפרשה שניה כתוב: "כָּל לְבָבְכֶם וְכָל נַפְשְׁכֶם" ולא כתוב 'מאודכם', ללמדך; שכל מי שאוהב עושה ותענוג, אינו יכול ללמוד תורה שבע"פ לפי שיש בה צער גדול ונידוד שינה ויש מבלה ומנבל עצמו עליה, לפיכך מתן שכרה לעוה"ב שנאמר: "הָעַם הַהֲלֹכִים בַּחֹשֶׁךְ כְּאוֹר גְּדוֹל" ('תנחומא' 'נח' ג). ("אִוֵּר גְּדוֹל", אור שנברא ביום הראשון שגנוז הקב"ה לעמלי תורה שבע"פ ביום ובליילה, שעליהן העולם עומד שנאמר: "אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה תִּקְוֹת שְׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שָׁמַיִת" ('ירמיה' לג כה) איזה ברית נוהגת בין ביום ובין בליילה? הוי אומר; (תלמוד).

א"כ אנו רואים; שישנם שני סוגי אנשים שמקיימים מצוות, סוג א'; עושים מצוות מאהבה, אלו שלומדים תורה שבע"פ. סוג ב'; עושים מצוות, אך עליהם לא נאמר שעושים מאהבה, אלו שלא לומדים תושבע"פ (פרשה ראשונה נאמר; "וְאֵהָבָתָּם..." ובפרשה שניה לא נאמר כך). וצריך להבין; מה ההבדל דהרי גם בפרשה שניה מדובר על אדם שמקיים מצוות בכל לבבו, בשני יצריו. וכן מוכן למסור נפשו למען השי"ת ומדוע אינו נקרא 'אוהב ה'?" ניתן להבין זאת ע"פ

הגמ' במסכת שבת אומרת: 'אמר ר"א בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב: "בְּרָכּוֹ ה' מְלֹאכֵיו גִבְרֵי כָח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַ קְוֹל דְּבָרוֹ" ('תהלים' קג כ) ברישא; "עֲשֵׂי" והדר; "לְשִׁמְעַ" ('שבת' פח.).

שואל הרב שלום שבדרון זצ"ל: מדוע הגמ' אומרת שלהקדים נעשה לנשמע זהו; 'רז שמלאכי השרת משתמשין בו' וזה דבר כ"כ סודי ופלא שמשתמשין איתו ישראל, הרי הגמ' שם מביאה; 'ההוא צדוקי דחזייה לרבא דקמעין בשמעתא ויתבא אצבעתא דידיה תותי כרעא וקא מייץ בהו וקא מבעיין אצבעתיה דמא (היה צדוקי שראה את רבא לומד ואצבעות ידיו היו מתחת לרגליו ורבא לא שם לב ואצבעותיו נמעכו ויצא מהן דם) א"ל: "עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו אכתי בפחזתייכו קיימיתו (אמר הצדוקי לרבא: "עם פזיז שהקדמתם פיהם לאוזניכם, לפני ששמעתם היאך היא קשה ואם תוכלו לעמוד בה קיבלתם על עצמכם, כך עדיין אתם פזיזים) ברישא איבעי לכו למשמע אי מציתו קבליתו ואי לא, לא קבליתו" (קודם היה לכם לבדוק אם תוכלו לקבל על עצמכם ורק לאחר מכן תקבלו על עצמכם. ואם לא תוכלו לקבל על עצמכם אל תקבלו. וכך גם אתה לא מסתכל מה אתה גורם לעצמך...)" א"ל: "אנן דסגינן בשלימותא כתיב בן; "תַּמַּת יְשָׁרִים תִּנְחַם" ('משלי' יא ג) הנך אינשי דסגן בעלילותא כתיב בהו; "וְסִלְףּ בְּגֵדִים יִשְׂדָּם" ('שבת' שם').

אומר רש"י: 'דסגינן בשלימותא, 'התהלכנו עמו בתום לב כדרך העושים מאהבה וסמכנו עליו שלא יטעננו בדבר שלא נוכל לעמוד בו' (משמע מתוך דברי רבא שאותו צדוקי היה יהודי- כמו היהודים שמתפשרים על כל מיני דברים בתורה, הם מרגישים כיהודים לכל דבר, אך ברגעי הכעס שלהם הם מוציאים מתוך ליבם את מה שחושבים...).

לפי"ז יש להקשות; שמשמע לפי דברי רבא שזה לא מעלה כ"כ גדולה אלא; "תַּמַּת יְשָׁרִים", זהו חלק בסיסי באמונה להאמין בבורא העולם שלא יטען על האדם דבר שלא יוכל לעמוד בו,

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ועדיין קשה: מדוע יצתה בת קול ואמרה; 'מי גילה רז זה שמלאכי השרת משתמשיין בו?' אלא; שהבת קול יצאה לפני מתן תורה ולפני שקבלו את התורה איך ידעו את הדבר שמלאכי השרת רק השתמשו וידעו אותו, לעשות לפני ששומעים ולהיות להוטים אחר הקב"ה בעיניים עצומות. משא"כ רבא היה לאחר מתן תורה וא"כ זה פשוט שצריך לעשות ואח"כ לשמוע כיוון שיש לנו את התורה שהיא כמו 'בן אמיתי'. ויש אהבה אמיתית שמאחדת אותנו (גופנו ונפשנו) אל מקור החיות- הקב"ה. ואין מה להתרגש כשרואים אנשים להוטים ועושים פעולות מיוחדות למען התורה ולמען הקב"ה. ולהיפך; אנשים שלא להוטים כך, צריכים לעשות 'בדק בית', איך אמונתם בבורא עולם ואם הם מאמינים בו, כי אם הם מאמינים בו אז צריכים להאמין שהוא; 'לא יטענו בדבר שלא נוכל לעמוד בו...!' ('לב שלום', הרה"ג שלום שבדרון זצ"ל) ■

מהעוה"ז ולא להתייחס לצרכי הגוף; 'יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ' ('אבות' ב ב) ועוד הרבה פסוקים ודרשות ורבנים וסמכים למיניהם שמוצא לעצמו- העיקר לא להיות פרוש מתאוות עוה"ז. ענה לו רבא: "אני הנורמלי שהולך עם הקב"ה בתום לב כדרך העושיין מאהבה, אצלי התורה היא חלק ממני מעצמי ומעצמיותי והיא כמו 'בני האמיתי' שבשבילו אני אעשה הכל ולא ארגיש שאני מקריב בשבילו ומה שנראה לך שכאב לי האצבע והתגברתי על הכאב זה לא כך, אלא; לא הרגשתי כלל כאב מחמת דבקותי בקב"ה, א"כ אני הוא ה'ישר' שהולך עם הקב"ה ב'ישרות לב' וע"ז נאמר: "תמת ישרים תנחם". אך אתה אדם 'בוגד' שלא הולך עם הקב"ה ב'ישרות' אלא ב'עקמימות', לכן אתה מרגיש 'מקריב' ו'מוסר נפש' עבור כל מצוה וכל פעולה שאתה עושה אתה מרגיש כעושה למען הקב"ה ואצלך התורה היא כמו 'בן מאומק' ועליך נאמר: "נסלף בגדים יסדם".

ללימודיו אלא מתבונן אחריו בערגה מהחלון או ממקום ששלח אותו ולא מספיק להתבונן עד שעובר מלוא עיניו, לא אומרים שאדם זה מגזים, אלא עושה מה שצריך לעשות. לעומת זאת אם יראו אותם אנשים, אדם שמתפעל מתורה ולהוט אחריה וכולו כיסופין וערגה לכל דבר חידוש תורה או כשרואים גדול מישאל שעומד ולומד תורה ולא שם לב על ידיו עד שמתקשות כעין, או שמהו אחר קורה, אומרים אותם אנשים: "אדם זה מגזים וזה לא אדם נורמלי". (וכך בגמ' במסכת ע"ז (יח) לגבי הדו- שיח של ר' חנינא בן תרדיון והקלצטונירי שחשב שר' חנינא בן תרדיון לא נורמלי ולא איכפת לו למות, לכן עובר על ציווי המלכות אבל כשראה שיש לו אידיאל, הוא לא מוכן לפתוח את פיו ולקחת את נפשו הבין שהוא 'נורמלי'... ר.ל.). וזהו הצדוקי שבא לרבא ואמר לו: "אתם עם פזיז, מגזימים עם הליכותיכם ולא חושבים לפני שעושים פעולות כלשהן, הרי איך אפשר להתנזר

דמעות של שוחד

חנקו את גרונה. מיד קם ה'אבני נזר' ואמר: "אני פסול לדון דין זה כי הדמעות של האלמנה אף הן בכלל שוחד". ■

פעם בדיון תורה בו באה לפניו אשה אלמנה עם בעל דינה. בטרם פצתה האלמנה את פיה לטעון טענותיה, פרצה בבכי מר ודמעות

"ונשחך לא תקח פי השחך וענר פקתיים ויסלף דברי צדיקים" ('שמות' כג ה) הרה"ק ה'אבני נזר' מסוכטשוב זצ"ל ישב

ארגון 'שופר' מתכבדים להודיעכם על סופ"ש ששי-חוצ"ש פרשת 'משפטים' כח' שבט 08/02/13

בהשתתפות הרב אמנון יצחק שליט"א ורבנים נוספים במלון מדיסון *** דלאקס רח' העליה 17 נהריה

נותרו חדרים אחרונים ההרשמה בשעת התשלום לתשומת ליבך: כל ביטול שיתבצע לאחר שבוע מן ההרשמה כרוך בעמלת ביטול הרישום בימים א-ה בין השעות 09:00 - 15:30

03-6777779 שלוחה 557/516

בברכה, 'שופר' - ארגון להפצת יהדות